

Alustekstipõhine kirjutamine

Töö autentse tekstiga

Erinevad lugemisstrateegiad ja ülesanded
Tekstide kirjutamine

Maaja Hage
õpetaja-metoodik

Mida tekstiga teha?

- Tegevusjuhise koostamine
- Teksti žanri muutmine
- Modelleerida elulisi situatsioone
- Blogi kirjutamine
- Rühmavestluse organiseerimine
- Näitlemissituatsioonide kavandamine
- Tekstiideest lähtuva luuletuse kirjutamine
- Mälumäng sõnavara kinnistamiseks
- Sõnaseletusmäng sõnavara rikastamiseks
- Loetelude koostamine
- Kuubimeetodi kasutamine teksti mõistmiseks
- Ülesannete koostamine (õpilased ise)
- Sõnade korjamine ja sorteerimine

Mida tekstiga teha?

- Situatsioonide kujutamine ja edasiarendamine
- Oma edasiarenduse või järelloo kirjutamine
- Ideekaartide tegemine
- Tähendussuhete analüüsi tegemine
- Mandala koostamine
- Sõnavara ja stiili uurimine
- Arvustuse kirjutamine
- Teksti kasutamine väitluseks
- Töölehtede koostamine
- Seoste tähestiku (A,B,C) koostamine
- Kirja ja meili kirjutamine
- Raadiosaate koostamine
- Teksti eri vaatepunktidest jutustamine või kirjutamine
- Lauamängu koostamine

Mida tekstiga teha?

- Ootuste kirjeldamine ja nende võrdlemine teksti tulemusega
- Küsimused teksti kohta ja teksti põhjal
- Küsimused autorile või teksti tegelastele
- Teksti teemade ja probleemide joonistamine
- Teksti tegelase elukäigu graafiline kujutamine
- Teksti põhilistest seisukohtadest lähtuva materjali kohta tabeli, graafiku, joonise tegemine
- Kommentaaride kirjutamine
- Arvamuskirjutise kirjutamine
- Sisukaardi koostamine
- Küsimused intervjuuks oletatava inimesega
- Kujuteldava kirja saatmine tuntud ühiskonnategelasele

Teksti avamine

- **Küsimused**

Faktiküsimused (faktid ja mälu)

kes? mis? mida? millal? kus? kellega?

Tõlgendusküsimused (mõistmine, seoste loomine)

miks?

Fantaasiaküsimused (kujutluslik lähenemine)

kui sina...?

Rakenduslikud küsimused (probleemi lahendamine)

kuidas?

Väärtus- ja hinnanguküsimused (hindamine oma väärtussüsteemi põhjal, oma väärtussüsteemi ümberhindamine)

kuidas sina...?

Heuristilised küsimused

Heuristika- loogikavõtete ja metoodiliste juhiste kogum

kes? mida? kus? millal? kuidas? miks?

- Küsimuste abil on kiiresti võimalik tabada teksti sisemine loogika ja jõuda järeldusteni
- Küsimusi võib esitada teksti autorile, teksti tegelastele.
- Sobib mõtete kogumiseks enne kirjutama hakkamist.

Tekst: A. H. Tammsaare „Poiss ja liblikas“

- Teema: Enesekeskse käitumise õppetund
- Lisaküsimused.
 - Kellega tänapäeva ühiskonnast võib võrrelda ilukirjanduslikku tegelast?
 - Kuidas teha vahet, milline püüdlus on eetiline, milline mitte?